

การคิดเชิงระบบและการจัดการ

(Systems Thinking Approach และ Management)

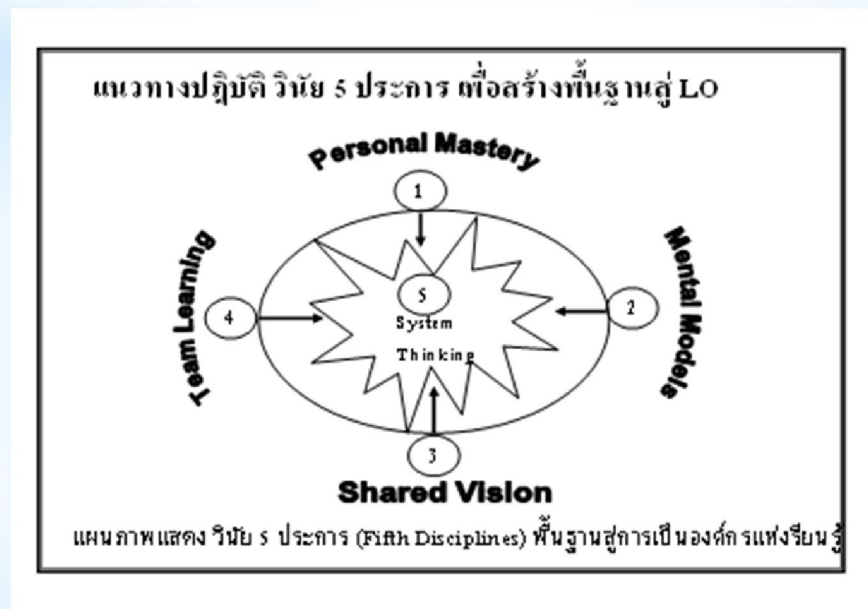
อาจารย์สุจิต นิมิตกุล

ประธานจริยธรรม กระทรวงมหาดไทย

1. ทัวไป

-ระบบการคิด

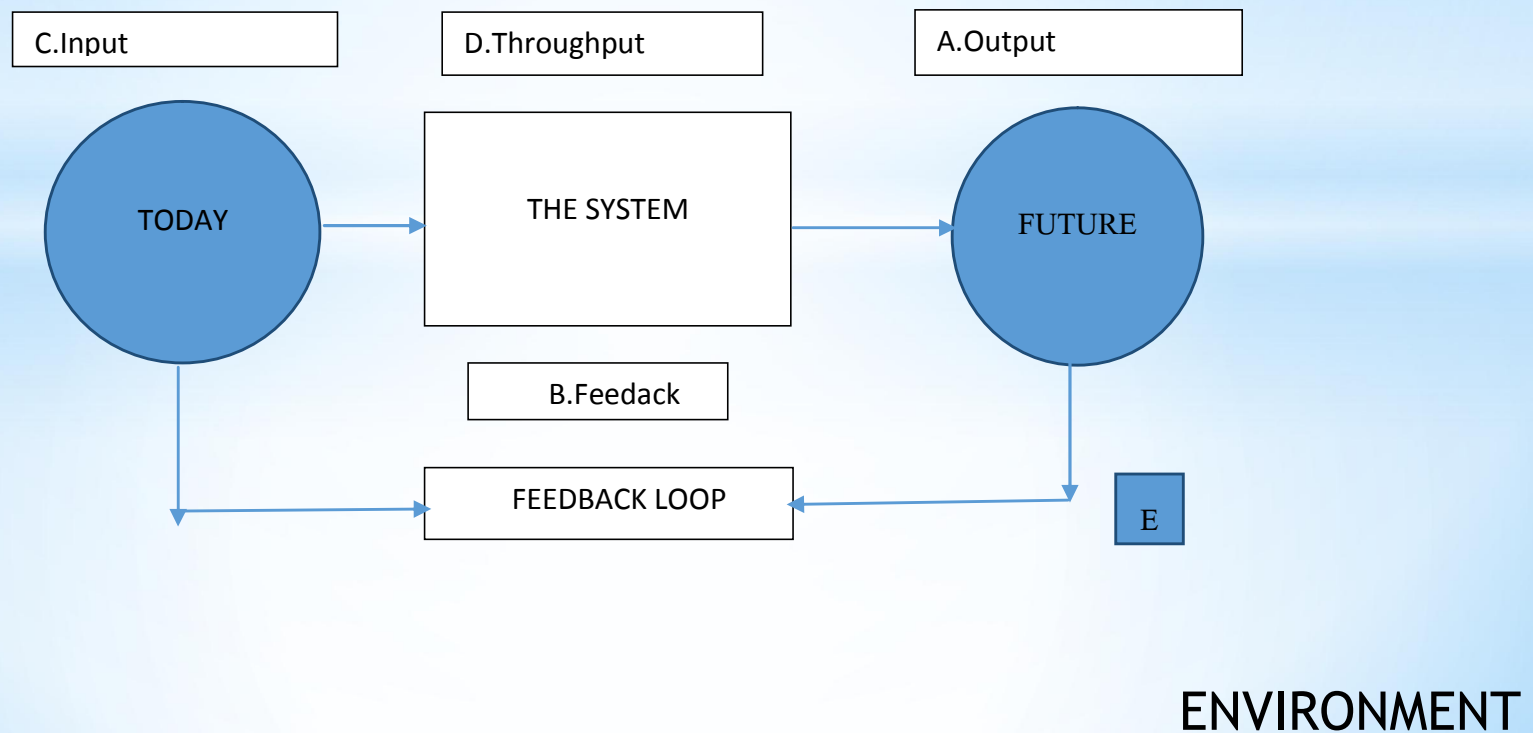
-Dr.Peter Senge, องค์การแห่งการเรียนรู้ (The fifth disciplines)

2. การคิดเชิงระบบ (Systems thinking)

2.1- ระบบคือชุดของงาน (Components) ซึ่งนำไปสู่วัตถุประสงค์(object1)ของทั้งหมด

2.2การคิดเชิงระบบเป็นความคิดที่ไม่เป็นเส้นตรง ไปต่อเนื่อง(Linear thinking) แต่จะเป็นการคิดแบบต่อเนื่องวน (Loop)มีการเชื่อมโยงกันและกัน

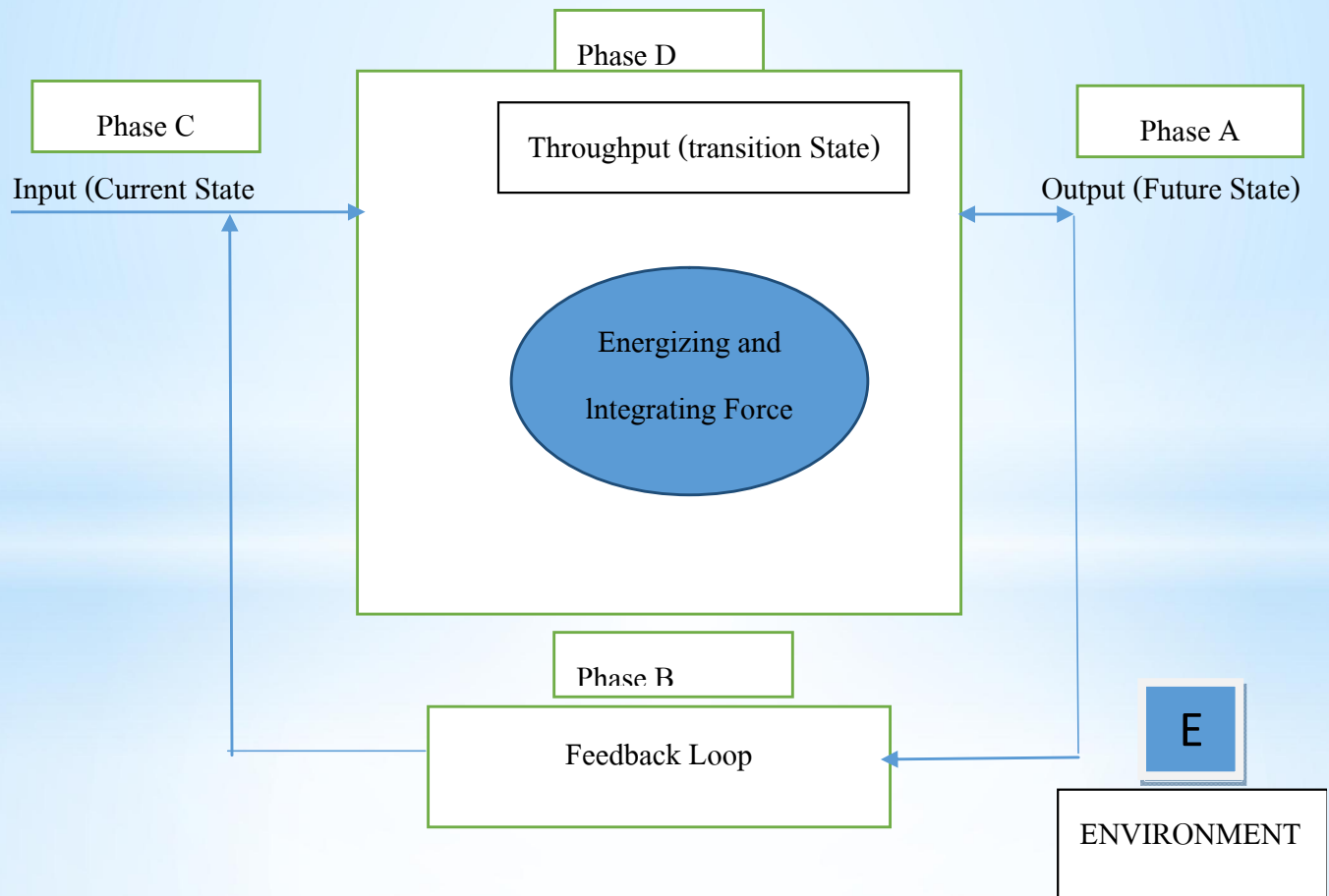

2.3 คุณสมบัติของระบบ

- (1) มองภาพรวมทั้งหมด (**Whole**)
- (2) มององค์รวม (**Holistic**)
- (3) แต่ละระบบทำหน้าที่เฉพาะ (**Unique**)
- (4) วัตถุประสงค์ของระบบมาก่อน
- (5) ส่วนประกอบสนับสนุนส่วนรวม (**Parts support**)
- (6) ทุกภาพ ส่วนพึ่งซึ่งกันและกัน (**Interdependent**)
- (7) เน้นผลย้อนกลับ (**Feedback**)

2.4 ยุทธศาสตร์เชิงระบบ มี 5 ขั้นตอน (**Phases**)

- A อยากจะเป็นอะไร (**Want to be**)
- B เมื่อไรจะไปถึง (**When we get**)
- C ขณะนี้อยู่ที่ไหน (**Where are we right now**)
- D จากนี้จะไปอย่างไร (**How**)

2.5 ประโยชน์ของการคิดเชิงระบบ (S.T.)

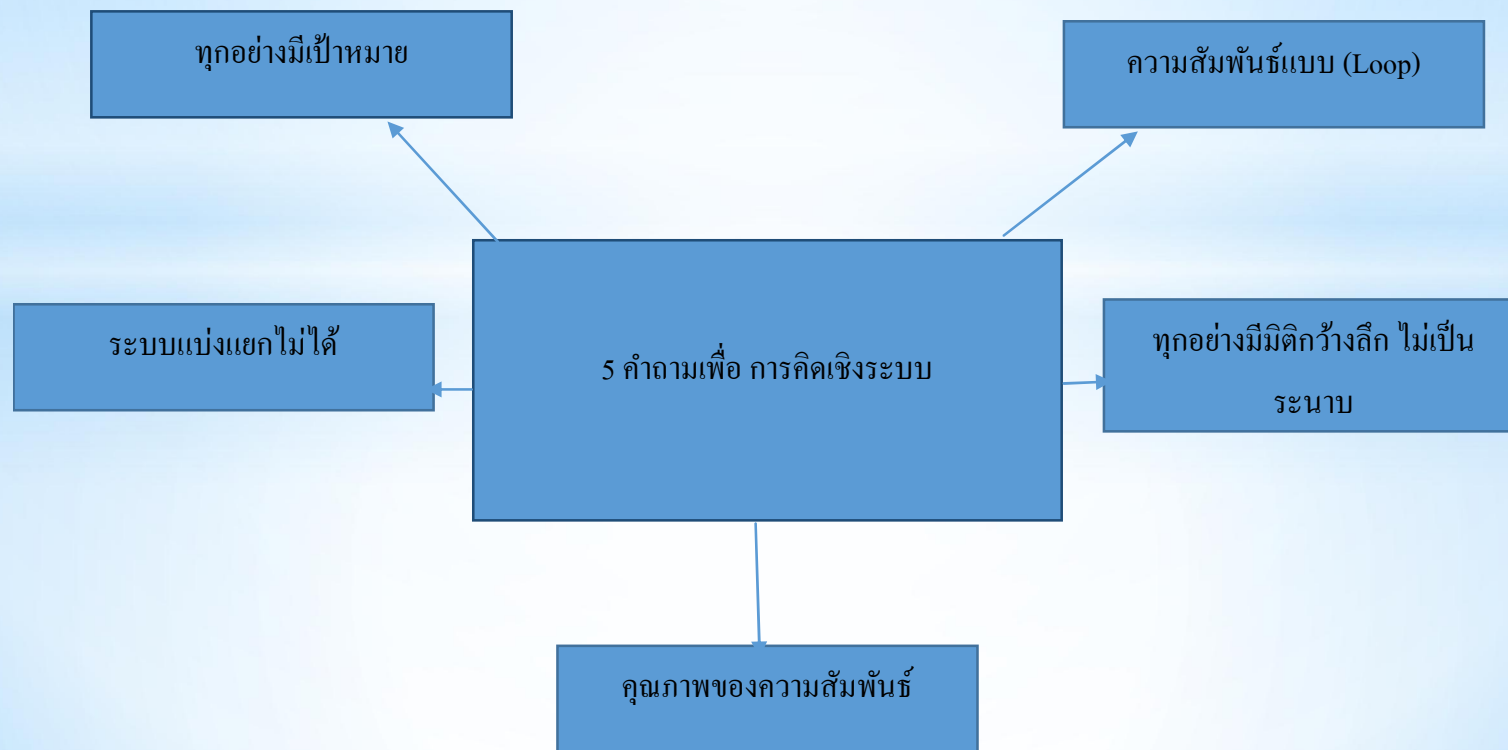
- (1) มีประสิทธิภาพโดยเฉพาะเรื่องวัตถุประสงค์ (Purposes) สิ่งแวดล้อมและส่วนประกอบต่างๆ
- (2) ลดความยุ่งเหยิงลงได้ (Complexities)
- (3) เรียนรู้ได้ง่ายๆเพราะ มาเป็นระบบ
- (4) ช่วงบทวิเคราะห์ตรวจตราหาเหตุ การแก้ปัญหา การตัดสินใจตลอดจนค้นหาปัญหาและเหตุผล
- (5) บูรณาการได้อย่างไม่ต้องตามรับผิดชอบสิ่งต่างๆ
- (6) มองภาพระบบและรายละเอียดได้ดีกว่า
- (7) คาดการระยะสั้นและระยะยาวได้ดีกว่า
- (8) มองปัญหาถูกค้ำ และ สิ่งแวดล้อมได้ดี
- (9) พูดภาษาเดียวกันและสะดวกต่อการสื่อสารและเข้าใจ
- (10) จะเกิดผลดีต่อชีวิต

2.6 การใช้ S.T. กับการจัดการ

- (1) Comprehensive strategic planning
- (2) Strategic planning quick
- (3) Microstrategic planning
- (4) Business unit planning
- (5) Strategic change project
- (6) Strategic life planning
- (7) Team effectiveness
- (8) Problem solving
- (9) Project management

2.7 การใช้แนวทาง ของระบบเข้ามาประยุกต์ใช้

- (1) พัฒนาวิสัยทัศน์องค์กร (Corporate vision) อย่างเป็นระบบ
- (2) พัฒนาระบบการวางแผน (Business Planning)
- (3) พัฒนาระบบการเรียนรู้ (L.O.)
- (4) สรุป

3. แผนที่ความคิด (Mind map)

3.1 แผนที่ความคิด เป็นแผนผังที่ใช้สื่อคำหรือความคิด โดยจัดแสดงในรูปแบบของของการแตกประเด็นย่อยๆ ออกจากตรงกลาง (Central Key)

- เพื่อประโยชน์จัดกลุ่มความคิด
- เครื่องมือช่วยในการเรียนรู้
- การบริหารจัดการ
- การแก้ปัญหา
- การตัดสินใจ

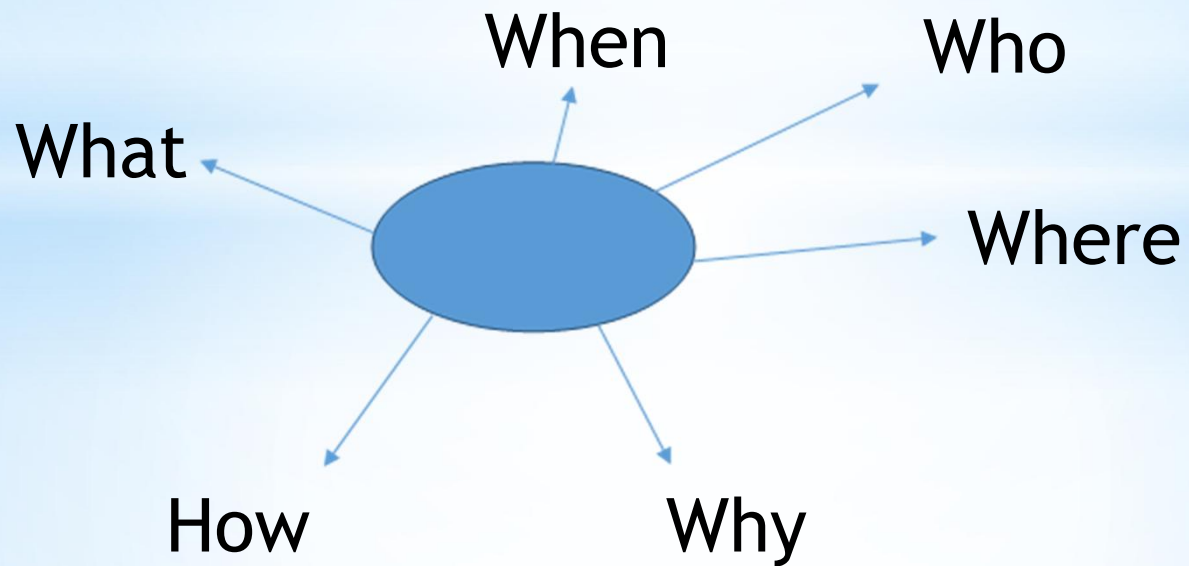
3.2 แนวความคิด

- (1) คิดเชิงกว้าง คิดเชิงลึก
- (2) ช่วงชั้นของความคิด
- (3) การเขียนด้วยมือ
- (4) กฎการเขียนแผนที่ความคิด

3.3 หลักการคิด 4 ขอ หรือ 4B

- ใหญ่ (Big)
- แยก (Break)
- ย่อย (Blend)
- โยง (Bind)

3.4 ตัวอย่าง แผนที่ความคิด

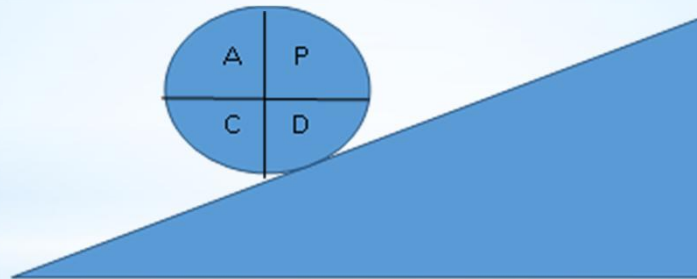
3.5 แผนที่มีความคิดมีประโยชน์

- (1) การมองภาพรวม
- (2) เน้นประเด็น
- (3) การจัดระบบ
- (4) การนำเสนอ
- (5) การสื่อสาร
- (6) การวางแผน
- (7) การประชุม
- (8) การฝึกอบรม
- (9) การจัดความคิด
- (10) การเจรจาต่อรอง

4. Deming Cycle

- P D C A

-Plan Do Check Act

วงล้อ เดมมิ่ง

5. Management Process

6. การจัดการโดยระบบบูรณาการ

6.1 องค์กรรวม (Holistic)

6.2 บูรณาการ (Integrated)

7. T Q M.(Total quality management)

7.1 คุณสมบัติ T Q M.

(1) การให้ความสำคัญกับลูกค้า

(2) การพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

(สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม)

7.2 การนำ T Q M.ไปปฏิบัติ

ขั้นตอน 1 แต่งตั้งผู้รับผิดชอบ

- “ 2 วางแผนปฏิบัติ
- “ 3 ดำเนินการ
- “ 4 ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินและแก้ไข
- “ 5 ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

7.3 T Q M.กับการจัดการ

- (1) เป็นเครื่องมือ (**Tool**) ต่อผู้จัดการโครงการ
- (2) ประโยชน์ต่อผู้จัดการโครงการ
- (3) **T Q M.**เทคนิคต่างๆ

8. การจัดการสาธารณะสมัยใหม่ (New Public Management N P M.)

8.1 เทคนิคใหม่ๆ

8.2 ตัวอย่าง เช่น I S O . , P M Q A. , G M P. เป็นต้น

9. สรุป

ตำราอ่านเพิ่มเติม

1 Dr. Senge, The Fifth Discipline(L O.),1994

2.S G Hainess, The Systems Thinking Approach, 2000

3.หัวใจนักคิด, Systems Thinking, 2549

4.ดร.ประชาสรรค์ แสนภักดี, Mind manager,2550

4.ดร.ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์, T Q M, 2546